

На основу члана 5. став 2. Уредбе о организовању и остваривању верске наставе и наставе алтернативног предмета у основној и средњој школи ("Службени гласник РС", број 46/01),
Министар просвете и спорта и министар вера споразумно доносе

Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за први разред основне школе

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС - Просветни гласник", бр. 5/2001
од 20.10.2001. године.

Члан 1.

Овим правилником утврђује се наставни план и програм предмета Верска настава за први разред основне школе. Предмет из става 1 овог члана остварује се као факултативан предмет у основној школи.

Члан 2.

Број часова наставе предмета Верска настава у првом разреду износи по један час недељно са 36 часова годишње.

Члан 3.

План и програм наставе предмета Верска настава део је прописаног наставног плана и програма за основну школу. Наставни програм предмета из става 1 овог члана одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Просветом гласнику".
Број 110-00-95/2001-08
У Београду, 11. октобра 2001. године

Министар вера, проф. др Војислав Миленковић , с.р.	Министар просвете и спорта проф. др Гапо Кнежевић , с.р.
--	---

НАСТАВНИ ПРОГРАМ

ВЕРСКА НАСТАВА

Циљеви верске наставе јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате Цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задачи верске наставе су да се код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- буди потреба и способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија и негује тежња ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене Цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изнаглажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом и пре и после свега са Богом;
- изграђује способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изграђује свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

ВЕРСКА НАСТАВА

- Православни катихизис (веронаука) -

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе православног катихизиса јесте да пружи целовити православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). Ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринираној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се излагање хришћанског виђења живота и постојања света обавља у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, кроз који се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Ово упознавање спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, са настојањем да се доктриниране поставке спроведу у свим сегментима живота (однос са Богом, са светом, са другим људима и са собом).

Задачи православног катихизиса су да се код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као Другој и другачијој Личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божјој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- оспособе за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу са природом која нас окружује и друго, као и за одговарање на питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изграде способности дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност са другим наукама);
- створи потреба за помоћ у одговорном обликовању заједничког живота са другима, у изнаглажењу равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, са друштвом, са природом) и са Богом;
- изгради уверење да је свет и све што је у њему, створен за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, те да се из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и према творевини Божјој и изгради спремност на покајање.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I разред (један час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе катихизиса у овом разреду јесте изграђивање поверења, љубави и заједништа у одељењу и са другим ученицима школе (самим тим и са другим људима), неговање солидарности или узајамног помагања и бриге за природу која нас окружује, за свет у којем живимо (еколошка димензија).

УВОД (сусрет и упознавање катихете и ученика, упознавање са садржајима програма и начином рада)

КРШЋЕЊЕ

- објашњење крштења

ЦРКВА - ЛИТУРГИЈА

- објашњење појмова, опис тока литургије

- опис евхаристијских дарова и причешћивања

- опис учешћа свих и сваког у Литургији

- Литургија, дело свих и приношење свега

- опис учесника у литургији и свих евхаристијских дарова

- објашњење епископа као првог на Литургији

ЦРКВА НАЛИК НА НАШЕ ТЕЛО (удова много а тело једно)

- Тело човека као једно у многим и мноштво у једном,

- Поређење човечијег тела и Цркве,

- Црква - Тело Христово,

- Исус Христос као љубав,

- Црква заједница љубави (љубав као љубав према Богу, људима, природи, свему),

СВЕТ У КОМЕ ЖИВИМО

- библијска повест о стварању света

- јединство људског рода и јединство света

- прикладно развијање идеје о свету као нашем дому и "телу"

- развијање идеје јединства човека и живот света

ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖЈА

- Христова љубав према људима и свету

- Љубав као човекољубље

- Човек и природа у заједници љубави

- Љубав према људима - љубав према Богу

- Човек домаћин света и свештеник природе

ХРИСТОС

- Христос - узор и извор вредности сваког људског бића

- Литургија - место и време сједињења са Христом (приказивање Литургије као сједињења са Христом, а кроз њега са Светом Тројицом)

РАД

- Рад као служење, а не стицање средстава за "потрошњу"

- Шта бисмо највише волели да радимо да бисмо служили другим људима?

- Ми на распусту (шта ћемо радити за време распуста као мали православни хришћани)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Катихизација (веронаука, изучавање истина вере) јесте литургијска делатност. То значи да је она заједничко дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Свака истина вере предаје се и преноси као реалност самога живота, као опис искустава, првенствено као реалност живота у Цркви и опис њеног искуства. Нема и не може бити апстрактних истина и аксиома. Катихеза ("веронаука") не постоји ради гомилања података и информација или у служби теоретског "знања о вери" него као мистагогија, увођење у праксу живота и отварање могућности да ученик и лично усвоји искуство Цркве кроз слободно учешће у њеном животу, првенствено у њеној Литургији.

На часу катихезације предлаже се следећи методички поступак:

- излагање нових садржаја

- провера усвојености на нивоу разумевања чињеница и поступака

- утврђивање градива

- примена, односно значење у животу, и

- сређивање (систематизација)

Технике рада на часу треба да буду што разноврсније; од дијалога катихета ученик, преко групног рада, рада у паровима и индивидуалног рада са што више цртања, певања, глуме и других поступака који ће помоћи да се пажња ученика на овом узрасту задржи што дуже. У том циљу измене ритма часа биће неопходне па ће, на пример, слушање морати да се замени одговорима на питања, одговори на питања ће заменити цртање, да би затим опет катихета прешао на предавање које ће ученици слушати и тако редом.

Горе изнета структура методичког поступка може се другачије приказати и као конкретна микроструктура у виду постављања циља, мотивације, обраде наставних садржаја, активно учење и усвајање градива путем искуства.

Катихета (вероучитељ) увек треба да има у виду психологију ученика на одређеном узрасту, да би са њима успоставио жив, непосредан и присан духовни контакт.

Наставни процес ће имати свој пуни смисао и успех заједничким учешћем катихете (вероучитеља) и његових ученика у Литургији и у свим облицима и изразима живота у Цркви.

ВЕРСКА НАСТАВА

- Исламска вјеронаука (илмудин) -

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе исламске вјеронауке у основном образовању и васпитању је да пружи ученику основни вернички поглед на свет, са посебним нагласком на вернички практични живот, а такође и будући вечни живот. То значи, да деца на примерен начин њиховом узрасту, упознају властиту веру у њеној духовној, моралној, социјалној, мисионарској и другим димензијама. Излагање верског виђења и постојања света обавља се у отвореном и толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама. Начин приступа је исламско виђење које обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Упознавање је истовремено информативно - сазнајно и доживљајно - делатно, с настојањем да се основне поставке спроведу у свим сегментима живота: однос према Богу, према свету, према другим људима и однос према самом себи.

Задачи исламске вјеронауке су да се код ученика:

- развије свест о Богу као Створитељу и однос према људима као најсавршенијим божијим створењима;
- оспособе (на примерен начин узраст ученика) за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, о људској слободи, животу у заједници, смрти, односу са природом која нас окружује, као и за размишљања о тим питањима у светлу вере ислама;
- развије и изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима научног деловања;
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим, у изнаглажењу равнотеже између властите личности и заједнице, у остваривању сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да је његов живот на овом свету само припрема за вечност, да су сви створени да буду судионици вечног живота, да се из те перспективе код ученика развија способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према другом човеку као Божијем створењу и изгради спремност за покајање.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I разред

(један час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе у овом разреду је усвајање садржаја програма Исламске вјеронауке - Илмудина.

УВОД (међусобно упознавање ученика и вероучитеља, упознавање са садржајима програма Исламске вјеронауке - Илмудин)

РАББИ ЈЕСИР, ИКРЕ, СЕЛАМ

- учење кратке дове (молитве) Рабби јесир за успешан почетак;
- упознавање ученика са првим речима објављеним у Кур'ану (Икре-учи);
- исламски поздрав - селам

КО САМ - ШТА САМ И МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ

- назив наше вере;
- изглед барјака;
- активност другова.

ЈЕЛО И ПИЋЕ

- шта је муслиману дозвољено а шта забрањено од хране и пића

ПОРОДИЦА

- чланови породице, њихове активности и дужности једних према другима

ШКОЛА И ДЕЦА

- обрадити кроз обраду песмица "Азра иде у школу" и "Ајша и птице"

БИСМИЛА

- учење бисмиле и основних постулата вере ислама кроз питања "запамти" и "пронађи"

ПОЗДРАВ МИРА

- учење исламског поздрава - селам и његово значење

КЕЛИМЕ - И - ШЕХАДЕТ

- упознавање са првим стубом ислама којим се сведочи и очитује једноћа Створитеља и потврђује посланство Мухамеда а.с.

ДЕСНА СТРАНА

- кроз песмицу "Мехо љеватан" указати на предност десне стране у животу верника

МУСЛИМАНИ И КЊИГА

- кроз причу "Књига под јастуком" нагласити поруку обавезности дружења са књигом

МУСЛИМАНСКИ МУБАРЕК ДАНИ

- приказати Бајрам кроз песмицу и Бајрамска илахија

НА УЛИЦИ

- кроз илустрацију приказати лепу улицу као огледало њених становника и уз обраду песме "Уљудно се понашај"

ЕЗАН

- упознавање ученика са историјатом езана (позив на молитву) и његовим текстом

ЕЛ-ФАТИХА

- учење прве суре у Кур'ану и њеног значења

РОЂЕЊЕ ВЕРОВЕСНИКА МУХАМЕДА А.С.

- упознавање ученика са домовином, породицом и временом рођења последњег Божијег посланика Мухамеда а.с.

САЛАВАТИ И ДОВА

- учење салавата и дове за спас на овом и будућем свету

СУРА ЕН-НАС

- учење последње суре у Кур'ану и њено значење

БОЖИЈИ ПОСЛАНИК А.С. И УНУЦИ

- упознавање ученика са односом Мухамеда а.с. према деци

КРАЋА И ЛАЖ

- указивање на пороке којих се верник мора чувати, кроз обраду приче "Не узимај туђе" и "Лаж"

АЛАХ - СВЕМОГУЋИ СТВОРИТЕЉ

- објаснити ученицима кроз причу "Све је створио Алах" да је он Створитељ свега постојећег, видљивог и невидљивог

СУБХАНЕКЕ

- учење кратке дове са којом започиње сваки намаз (молитва)

СУРА ЕЛ - ИХЛАС

- учење кратке суре која потврђује јединство Створитеља

ИБРАХИМ А.С.

- упознавање ученика са кратким историјатом једног од одабраних Божјих посланика

СУРА ЕЛ - ФЕЛЕК

- учење суре у којој се од Алаха џ.ш. тражи заштита и уточиште од шејтана и његових следбеника

ЈУНУС А.С.

- обрада приче о једном од Божјих посланика која указује на потребу стрпљивости у тешким моментима

БУДУЋНОСТ ЗНА САМО АЛАХ Џ.Ш.

- упознавање ученика кроз причу "Ако Бог да" да сваки исход посла, поред уложеног труда, зависи од воље Божије

ЗДРАВЉЕ ЈЕ БОГАТСТВО

- кроз причу "Шта је најважније" и песмицу "Здрава дјеца" указати на важност здравља и његовог чувања
- АБДЕСТ
- хигијена као саставни део вере и начин обављања обдеста (верског прања) пре намаза
- СУРА ЛЕХЕБ
- учење једне од последњих куранских сура и њено значење

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Верска настава је заједничко дело вероучитеља и ученика. Полазиште је конкретна стварност. Из доживљених искустава прелази се на истине из којих се потом враћа на свакодневну њихову примену. Овакав начин сазнања има свој ред: упознавање (обрада нових садржаја), понављање, примена и проверавање, сређивање (систематизација). То је макро структура оваквог начина сазнања. Међутим, и ови делови имају своју микро структуру. Тако, на пример: начин сазнања поседује следеће ступњеве: постављање циља, мотивисање, обрада нових наставних садржаја, учење. Треба имати пред очима физиономију групе и појединца, а такође у оквиру часа на којем се обрађују нови садржаји, врши се примена и обнављање обрађеног градива.

Имајући на уму горе истакнуто, час веронауке би требао изгледати овако: кратко понављање садржаја са претходног часа и посебно осветљавање онога што ће послужити као темељ за актуелни час. Након постављања циља, прелази се на обраду нових наставних садржаја, где се заправо објашњава ученику шта то значи да смо "Божија створења", истичући када се то и како догодило. Након овога се већ познати садржаји продубљују, уче, тј. разговара се о намазу - молитви (зашто и како). Овако усвојено градиво, у складу са васпитним циљем, мора наћи своју примену у животу ученика. Разговара се зашто и како треба захвалити Богу за родитеље, браћу и пријатеље. Оваква сазнања и дечије искуство се ослањају на слово Кур'ана и на ученички властити доживљај.

ВЕРСКА НАСТАВА - Католички вјеронаук -

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе католичког вјеронаука у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовити вернички поглед на свет и живот с посебним нагласком на две димензије: историјска реалност цркве - вернички практични живот и есхатолошка димензија, односно вечни живот. То значи да деца, на примерен начин њиховом узрасту, упознавају властиту веру у доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији при чему се излагање верскога виђења и постојања света обавља у веома отвореном и толерантном дијалогу с осталим наукама и теоријама. Начина приступа је хришћанско виђење (литургијско као особито доживљавање вере) које обухвата сва позитивна искуства људи без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Упознавање је истовремено информативно-сазнајно и доживљајно-делатно с настојањем да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота: однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом. Значи циљ је вјеронаука информативно-формативни приступ вери и изградња погледа на свет кроз призму властитог веровања максимално поштујући све наведене датости.

Задачи католичке вјеронауке су да се код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој Особи у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као слици Божијој, особи такође другачијој у односу на нас, као и да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (сазнавање заједнице);
- оспособе (на узрасту ученика примерен начин) за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, о људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу са природом која нас окружује и др., као и за размишљање о тим питањима у светлу вере а на темељу искуства Цркве;
- изгради и развије способност дубљег разумевања вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим, у изнаглажењу равнотеже између властите особе и заједнице, у остваривању сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да је свет и све што је у њему, створен за вечност, да су сви створени да буду судионици вечног живота, те да се из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према другом човеку као непоновљивом бићу према створењу Божијем и изгради спремност за покајање.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I разред

(један час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе католичког вјеронаука у првом разреду је да дете упозна Бога Оца, његову љубав, да се, родитељ и овај дивни свет схвати као Божији дар, а затим да упозна Исуса Христа, онога кога нам је Отац послао као знак своје највеће љубави. Полазимо од слике оца који воли, који је брижан, који пуно зна, који "све може", да бисмо указали на Небескога оца, који нас још више воли, који је још брижнији, који заиста све зна и који уистину све може. Он се брине о нама. Од њега је овај велики свет, који је добар и ми смо његови. За те наставне јединице мисао водила вјеронаука: радост.

Отац нам је послао као највећи доказ своје љубави Сина, који нам је постао брат. Љубимо његову мајку и кроз ову годину упознајемо живот Господина Исуса. Строго следимо литургијско црквену годину (Дошашће, Божић, Коризма, Ускрс, Духови), а имамо на уму конкретан хришћански живот. Зато говоримо о Духу Светом, о Исусовој присутности међу нама, о молитви и светој миси. Циљ нам је да ученику побудимо радост и да га наведено на то да радосно узврати Очевоу љубав.

УВОД

- Међусобно упознавање ученика и вероучитеља и упознавање са садржајима програма католичког вјеронаука
- МИ СМО ДЈЕЦА БОЖИЈА И ОТАЦ НЕБЕСКИ НАС ВОЛИ
- Дар смо небеског Оца (хвала за родитеље, браћу и пријатеље);
- Небески нас Отац воли (хвала што ме воли);
- Небески Отац је добар (развијање љубави према Оцу Небеском јер је према мени добар);
- Небески Отац све зна (развијање осећања дивљења јер Отац Небески све зна);
- Небески Отац све може (развијање осећања радости јер Небески отац све може);
- Небески Отац је створио и невидљиви свет (неговане осећања како нам је добро што је небески Отац најбогатији);
- Небески Отац се брине за свет (развијање захвалности према Богу што се брине за нас);
- Сви су људи деца Божија и зато су браћа (упознати децу са чињеницом да су сви људи деца Божија и зато су браћа, развијати свест о важности суживота и толеранције).

БОГ НАС ТАКО ЉУБИ ДА ЈЕ ИСУС КРИСТ ПОСТАО НАШ БРАТ

- Небески отац нам је послао свога сина (развијање радости што ми је Исус брат);
 - Ишчекивани Божиј Син (развијање љубави према Марији јер је Исусова мајка);
 - Исусово рођење - слаavimo заједно сви кршћани (развијање захвалности Богу за ту љубав, што је постао нама сличан);
 - Исусови први гости (развијање осећања свести да ћу и ја бити Исусов гост поход пастира и мудраца);
 - Светкујемо Божић (упознати властити начин слављења као начине других, Бог нас је даривао и ми ћемо једни друге).
- ДА БИСМО БИЛИ ИСУСОВА БРАЋА МОРАМО СЕ ВОЛЕТИ МЕЂУСОБНО И СПЕДИТИ ЊЕГОВУ НАУКУ**
- Исус нас учи: љубимо једни друге у кући (навикавање на помагање родитељима);
 - Исус нас учи: љубимо своје ближње (помагаћу друговима у школи);
 - Исус нас учи: љубимо једни друге (помоћи ћу својим судруговима);
 - Упознати Исуса онако како га прихватају и сви остали људи (Исус је особа значајна за човечанство, шта Куран часни говори о Исусу);
 - Исус нас учи да се у љубави налазимо (развијање навике певања у цркви).
- УЗАЈАМНА ЉУБАВ ЗАХТЕВА ДА СЕ НАУЧИМО И ОДРИЦАТИ И ЧИНИТИ ДОБРО ДРУГИМА - ИСУС ЈЕ ОТКУПИТЕЉ**
- Исус је љубав трпио (развијање чврстине - ако ме нешто боли, нећу се одмах тужити);
 - Исус приказује своје трпљење Оду (развијање чврстине - своје трпљење ћу сјединити с Исусовим);
 - Отац је ускрсно Исуса (развијање вере да Отац даје живот и смрт);
 - Исус је жив (развијање вере у живот Исуса);
 - Прослављени Исус (развијање вере у Божије православлено краљевство);
 - Међу нама је Дух Свети (развијање осећања радости што ми Дух помаже доћи к Оцу);
 - Исус међу нама живи (развијање поуздања у Исуса, Исус и дјеца).
- МОЛИТВА И БОГОСЛУЖЈЕ ЈЕ НАЧИН СУСРЕТАЊА С ОНИМ ШТО СМО УЧИЛИ О БОГУ**
- С Исусом заједно разговарам с Оцем (развијање осећања задовољства што могу разговарати с Небеским оцем);
 - У гостима код Исуса (развијање навике редовног похађања свете мисе);
 - Молитва код других цркава и вјера (развијање свести да сваки човек моли по својој савести правилно, заједничка молитва Оченаша, молитва Ислама).

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Начин садржаја следи литургијску - црквену годину. Кроз припрему и славље великих празника упознаје се и њихов садржај и њихова порука. Тако се на најлакши и деци приступачан начин преноси и садржај и живот једне хришћанске заједнице чији члан постаје ученик.

Дакле, мисао водиља наставе вјеронаука првог разреда основне школе су оне верске истине које се кроз једну литургијску годину и славе и догађају.

Верска настава је заједничко дело катехете (вјероучитеља) и катехизаната (вјероученика). Полазиште је конкретна стварност. Из доживљених искустава прелази се на истине, из којих се потом враћа на свакодневну њихову примену. Овакав начин сазнања има властити ред: упознавање (обрада нових садржаја), понављање, примена и проверавање, сређивање (систематизација). То је макро структура оваквог начина сазнања. Међутим, и ови делови имају своју структуру. Тако на примјер: начин сазнања поседује следеће ступење: постављање циља, мотивисање, обрада нових наставних садржаја, учење, индуктивни и дедуктивни закључци, тачни и нетачни докази, формулисање запамћених чињеница... Или, садржај примене има ове делове: проблем, постављања циља, решавање проблема, задатака, упознавање прилика и увјешавање. Код сазнавања треба имати пред очима физиономију групе и појединаца, но у оквиру часа на коме се обрађују нови наставни садржаји врши се примена, понављање и вредновање обрађеног градива.

Имајући на уму горе истакнуто, час вјеронаука би требало изгледати овако: кратко понављање садржаја претходног часа, и посебно осветљавање онога што ће послужити као темељ за актуелни час. Након постављања циља (шта? и како?), прелази се на обраду нових наставних садржаја (нпр. први разред, први час), где се објашњавања ученику, шта то значи да "смо дарови Небескога Оца", истичући када се то догодило и како. Закључци се могу истаћи на табли. После овога се већ познати садржаји продубљују, уче, тј. разговара се о крштењу (шта?, како? и зашто?). Овако усвојено градиво, у складу са васпитним циљем, мора наћи своју примену у животу ученика. Разговара се зашто и како треба захвалити Богу за родитеље, браћу и пријатеље. Оваква сазнања и дечје искуство се ослањају на његов доживљај и текст Светог Писма.

ВЕРСКА НАСТАВА

- Евангеличко-лутерански вјеронаук Словачке евангелистичке цркве а.в. -

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе вјеронаука у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит вернички поглед на свет и живот с посебним нагласком на две димензије: историјска реалност цркве - вернички практични живот и есхатолошка димензија, односно вечни живот. То значи да деца, на примерен начин њиховом узрасту, упознавају властиту веру у доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији при чему се излагање верског виђења и постојања света обавља у веома отвореном и толерантном дијалогу с осталим наукама и теоријама. Начин приступа је хришћанско виђење (литургијско као посебно доживљавање вере) које обухвата сва позитивна искуства људи без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Упознавање је истовремено информативно-сазнајно и доживљајно-делатно с настојањем да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота: однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом. Значи циљ је вјеронаука информативно-формативни приступ вери и изградња погледа на свет кроз призму властитог веровања максимално поштујући све наведене датости.

Задаци евангеличко-лутеранског вјеронаука, Словачке евангеличке цркве а.в. су да се код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој Особи у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као слици Божиј, особи такође другачијој у односу на нас, као и да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (сазнавање заједнице),
- способност (на узрасту ученика примерен начин) за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, о људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу са природом која нас окружује и др., као и за размишљање о тим питањима у светлу вере а на темељу искуства Цркве;
- изгради и развије способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим, у изналагању равнотеже између властите особе и заједнице, у остваривању сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да је свет и све што је у њему, створен за вечност, да су сви створени да буду судионици вечног живота, те да се из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према другом човеку као непоновљивом бићу према створењу Божијем и изгради спремност за покајање.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I разред
(један час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе вјеронаука у овом разреду је да пренесе деци радосну вест Божје речи и Божје истине као и развијање позитивних ставова према припадницима других верских исповести, њиховој традицији и култури.

УВОД

- Међусобно упознавање ученика и вероучитеља, упознавање са садржајима програма овог разреда

КО ЈЕ БОГ? ГОСПОД КОЈИ ЈЕ СВЕ СТВОРИО

- Бог је створио цео свет

- Бог је створио и нас

ПОРОДИЦА ЈЕ БОЖЈИ ПОКЛОН

- Моји родитељи

- Моја породица

БИБЛИЈА

- Библија - сусрет са Богом

- Библија - свето писмо

- Божја реч - Библија нас води

МОЛИТВА

- Шта је то молитва, како се молимо

- Када и где се молимо

- Зашта и за кога се молимо.

КО ЈЕ ИСУС КРИСТ

- Божић - празник Божје љубави

- Божје јављање Марији, рођење Исусово

- Три краља

- Исуса доносе родитељи у храм.

ИСУС МОЈ ПРИЈАТЕЉ

- Исус - пријатељ деце

- Исус - господар природе на мору

- Исус - брине о нама, Исус штити народ

- Исус и господар над болешћу, Исус господар над смрћу

ИСУС ЈЕ СПАСИТЕЉ

- Зашто славимо Ускрс

- Исус се растаје од ученика

- Распеће

- Исус живи - одлазак код свог Оца

ИСУС ШАЉЕ ПОМОЋНИКА

- Дух Свети - наш Учитель и Помоћник

- Први хришћани - и ја сам хришћанин

БОГ ТВОРАЦ

- Грех долази на свет - Адам и Ева у рају

- Смрт долази на свет - Кајин и Авел

БОГ СУДИ НОВИ ПОЧЕТАК

- Потоп - послушност Наја

- Дуга - знак новог почетка

- Вавилонски торањ - Бог кажњава

ПОСЛУШНОСТ - ПРЕВАРА - ПОКАЈАЊЕ

- Бог зове Аврама - Аврамова послушност

- Бог испуњава своје обећање - рођење Изава

- Аврамова вера

- Јаков превари оца Изава

- Јаков одлази од куће - тежак живот, богатство, покајање

- Повратак и помирење са братом

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Верска настава је заједничко дело катехете (вјероучитеља) и катехизаната (вјероученика). Полазиште је конкретна стварност. Из доживљених искустава прелази се на истине, из којих се потом враћа на свакодневну њихову примену. Овакав начин сазнања има властиту ред: упознавање (обрада нових садржаја), понављање, примена и проверавање, сређивање. То је макро структура оваквог начина сазнавања. Међутим, и ови делови имају своју микро структуру. Тако на пример: начин сазнања поседује следеће ступњеве: постављање циља, мотивисање, обрада нових наставних садржаја, учење, индуктивни и дедуктивни закључци, тачни и нетачни докази, формулисање запамћених чињеница... Ипак, садржај примене има ове делове: проблем, постављање циља, решавање проблема, задатак, упознавање прилика и увежбавање. Код сазнавања треба имати пред очима физиономију групе и појединаца, но у оквиру часа на коме се обрађују нови наставни садржаји врши се примена, понављање и вредновање обрађеног градива.

Имајући на уму горе истакнуто, сваки час вјеронаука требало би да изгледа овако: кратко понављање садржаја претходног часа, и посебно осветљавање онога што ће послужити као темељ за актуелни час. Након постављања циља (шта? и како?), прелази се на обраду нових наставних садржаја (нпр. "смо дарови Небеског Оца", истичући када се то догодило и како. Закључци се могу истаћи на табли. После овога познати садржаји се продубљују, уче, тј. разговара се о крштењу (шта?, како? и зашто?). Овако усвојено градиво, у складу са васпитним циљем, мора наћи своју примену у животу ученика. Разговара се зашто и како треба захвалити Богу за родитеље, браћу и пријатеље. Оваква сазнања и дејче искуство се ослањају на његов доживљај и текст Светог Писма.

ВЕРСКА НАСТАВА

- Верско васпитање реформатске хришћанске цркве -

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе вјеронауке у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовити вернички поглед на свет и живот с посебним нагласком на две димензије: историјска реалност цркве - вернички практични живот и есхатолошка димензија, односно вечни живот. То значи да деца, на примерен начин њиховом узрасту, упознају властиту веру у доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији при чему се излагање верског виђења и постојања света обавља у веома отвореном и толерантном

дијалогу с осталим наукама и теоријама. Начин приступа је хришћанско виђење (литургијско као посебно доживљавање вере) које обухвата сва позитивна искуства људи без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Упознавање је истовремено информативно-сазнајно и доживљајно-делатно с настојањем да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота: однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом. Значи циљ је вјеронаука информативно-формативни приступ вјери и изградња погледа на свет кроз призму властитог веровања максимално поштујући све наведене датости.

Задачи верског васпитања реформатске хришћанске цркве су да се код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој Особи у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као слици Божјој, особи такође другачијој у односу на нас, као и да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (сазнавање заједнице),

- оспособе (на узрасту ученика примерен начин) за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, о људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу са природом која нас окружује и др., као и за размишљање о тим питањима у светлу вере, а на темељу искуства Цркве;

- изгради и развије способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историје човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);

- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим, у изнаглажењу равнотеже између властите особе и заједнице, у остваривању сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;

- изгради уверење да је свет и све што је у њему, створен за вечност, да су сви створени да буду судионици вечног живота, те да се из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према другом човеку као непоновљивом бићу према створењу Божјем и изгради спремност за покајање.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I разред

(један час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе верског васпитања је да пренесе деци радосну вест Божје речи и Божје истине, као и да развија позитивне ставове према припадницима других верских исповести, њиховој традицији и култури.

УВОД

- Међусобно упознавање ученика и вероучитеља, упознавање са садржајима програма верске наставе првог разреда

КО ЈЕ БОГ? ГОСПОД КОЈИ ЈЕ СВЕ СТВОРИО

- Бог је створио цео свет

- Бог је створио и нас

ПОРОДИЦА ЈЕ БОЖИ ПOKЛОН

- Моји родитељи

- Моја породица

БИБЛИЈА

- Библија - сусрет са Богом

- Библија - свето писмо

- Божја реч - Библија нас води

МОЛИТВА

- Шта је то молитва, како се молимо

- Када и где се молимо

- Зашта и за кога се молимо

КО ЈЕ ИСУС КРИСТ

- Божји - празник Божје љубави

- Божје јављање Марији, рођење Исусово

- Три краља

- Исуса доносе родитељи у храм.

ИСУС МОЈ ПРИЈАТЕЉ

- Исус - пријатељ деце

- Исус - господар природе на мору

- Исус - брине о нама, Исус штити народ

- Исус и господар над болешћу, Исус господар над смрћу

ИСУС ЈЕ СПАСИТЕЉ

- Зашто славимо Ускрс

- Исус се растаје од ученика

- Распеће

- Исус живи - одлазак код свог Оца

ИСУС ШАЉЕ ПОМОЋНИКА

- Дух Свети - наш Учитељ и Помоћник

- Први хришћани - и ја сам хришћанин

БОГ ТВОРАЦ

- Грех долази на свет - Адам и Ева у рају

- Смрт долази на свет - Кајин и Авел

БОГ СУДИ НОВИ ПОЧЕТАК

- Потоп - послушност Наја

- Дуга - знак новог почетка

- Вавилонски торањ - Бог кажњава

ПОСЛУШНОСТ - ПРЕВАРА - ПОКАЈАЊЕ

- Бог зове Аврама - Аврамова послушност

- Бог испуњава своје обећање - рођење Изава

- Аврамова вера

- Јахов превари оца Изава

- Јаков одлази од куће - тежак живот, богатство, покајање

- Повратак и помирење са братом

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Верска настава је заједничко дело катехете (вјероучитеља) и катехизаната (вјероученика). Полазиште је конкретна стварност. Из

доживљених искустава прелази се на истине, из којих се потом враћа на свакодневну њихову примену. Овакав начин сазнања има властити ред: упознавање (обрада нових садржаја), понављање, примена и проверавање, сређивање. То је макро структура оваквог начина сазнавања. Међутим, и ови делови имају своју микро структуру. Тако на пример: начин сазнања поседује следеће ступњеве: постављање циља, мотивисање, обрада нових наставних садржаја, учење, индуктивни и дедуктивни закључци, тачни и нетачни докази, формулисање запамћених чињеница... Или, садржај примене има ове делове: проблем, постављање циља, решавање проблема, задатак, упознавање прилика и увежбавање. Код сазнавања треба имати пред очима физиономију групе и појединаца, но у оквиру часа под којим се обрађују нови наставни садржаји врши се примена, понављање и вредновање обрађеног градива.

Имајући на уму горе истакнуто, сваки час вјеронаука би требао изгледати овако: кратко понављање садржаја претходног часа, и посебно осветљавање онога што ће послужити као темељ за актуелни час. Након постављања циља (шта? и како?), прелази се на обраду нових наставних садржаја (нпр. "смо дарови Небескога Оца", истичући када се то догодило и како. Закључци се могу истаћи на табли. Након овога се већ познати садржаји продубљују, уче, тј. разговара се о крштењу (шта?, како? и зашто?). Овако усвојено градиво, у складу са васпитним циљем, мора наћи своју примену у животу ученика. Разговара се зашто и како треба захвалити Богу за родитеље, браћу и пријатеље. Оваква сазнања и деље искуство се ослањају на његов доживљај и текст Светог Писма.

ВЕРСКА НАСТАВА

- Веронаука евангеличке хришћанске цркве а.в. -

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ веронауке је упознати децу са Богом чија је суштина љубав. Научити их да на основу вере увиде свој положај у свету, у својој средини, у цркви у породици; да налазе одговоре на своја питања која се тичу постојања. Одакле смо, куда идемо? Научити их како да се понашају са другим људима, да прихватају разноликости и да дарују своју унутрашњу вредност кроз љубав.

Задачи веронаука евангеличке хришћанске цркве а.в. су да се код ученика:

- развије вера и љубав према свим људима;
- развије брига за ближње, друга и болесне;
- да постану вредни људи нашег друштва који носе унутрашње благо у својој вери и љубави према свим људима;
- упознати их са основама хришћанског учења;
- упознати их да је у духу реформације цркви стално потребна реформа.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I разред

(један час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе веронаука у овом разреду је упознати децу са основним питањима о Богу, Исусу Христу, о греху, вери, покајању, цркви, о два највећа празника. Научити их да се моле и дати им основу да постану вредни људи нашег друштва.

УВОД

- Међусобно упознавање ученика и вероучитеља, упознавање са садржајима рада у првом разреду.

О БОГУ

- О Богу (приказати Бога као Створитеља. Човек и лепа природа су његови)
- Бог је Створитељ (створио је мене, воли ме, брине се о мени)
- Како можемо упознати Бога? (из Његових речи - Свето Писмо, из разних догађаја, из савести, примери из живота)
- Први грех (шта је грех? ко је грешан? шта о томе каже Бог)
- Казна (за змију, жену, човека, за све људе)
- Ноје и потоп (вера је пут за спасење)

ИЗБАВИТЕЉ ИСУС ХРИСТОС

- Ко је Иван Крститељ (Бог је послао Избавитеља за све нас)
- Покајање (шта је покајање)
- Начин покајања (рећи и тражити опроштај - од Бога - од људи)
- Рођење Исуса (где, када, зашто?)
- Први учесници Божићне радости (ко су били)
- Мудраци од Истока (долазак, поклони, зашто баш такви поклони)

МОЛИТВА

- шта је молитва;
- како и кад се молимо;
- јутарња молитва;
- вечерња молитва

ВЕРА

- Абрам (шта је вера)
- Бог искушава веру (права вера се познаје искушавањем)
- Поверење у Бога (ко верује живеће)

ПОСТ

- шта је пост?
- шта је пост у јелу и пићу?
- шта је пост у смислу духовном?

УСКРС

- Исус долази у Јерусалим и умире (зашто је умро)
- Васкрсење Исуса Христа (шта је васкрсење)

МАЈКА

- Мајка - љубав - Бог (на примеру мајке показати на Божју љубав)

ЦРКВА

- шта је црква, изглед, зашто има торањ, олтар?
- кад идемо у цркву и зашто?
- како се понашати у цркви?

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Веронаука има три сегмента и кроз њих деци треба приказати овај предмет.

1. Порука о Богу Оцу - слика родитеља

2. Исус наш пријатељ и помоћник - дете зависи од помоћи и љубави
 3. Вера у створење - околина је Божја
- Дете као Божје створење треба поштовати и прихватити његове способности, могућности и немогућности. На часу треба поштовати личност детета.

Шта час треба да садржи:

- На почетку часа направити мост између свакодневнице детета и света библијских приповедака;
- Циљ часа мора да буде јасан, теолошки и педагошки исправан и истинит;
- Библијске приповетке приказати на једноставан начин, примењујући принцип очигледности;
- Језик мора да буде једноставан и прилагођен узрасту ученика;
- Час треба завршити песмицом, као одговор за оно што се на часу радило.

ВЕРСКА НАСТАВА **- Веронаука - јудаизам -**

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ

Циљ наставе веронаука - јудаизам је да јеврејска заједница у Југославији очува и оствари континуитет богатог, три хиљаде година старог историјског, културолошког, традиционалног и верског наслеђа. У циљу остваривања континуитета, буђења и јачања јеврејског идентитета, поред сазнања о основним принципима Јудаизма, деца треба пренети и сазнање о богатој, али и трагичној историји народа коме припадају.

Задачи наставе веронаука - јудаизам су да се ученици:

- упознају са основним принципима и законима Торе, верским ритуалним, етичким и социјалним прописима јудаизма и њиховом применом у свакодневном животу;
- упознају са основним елементима јудаизма, наслеђа и традиције и упуте како најважније поставке јудаизма треба да спроведу у свим сегментима живота, у односу са Богом, са светом, са другим људима и са собом;
- васпитавају на принципима толеранције и уважавања других религија;
- упознају са литургијским елементима Јудаизма.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

I разред

(1 час недељно, 36 часова годишње)

УВОД

- Упознавање ученика и вероучитеља; упознавање са садржајима рада у овом разреду.

ЈЕВРЕЈСТВО

(тему обрадити кроз појмове и прве речи на хебрејском)

- Учитель - Рабин

- Човек (Адам), породица (миспаха), (отац-Аба, мајка-има, брат-ах, сестра-ахот, деда-саба, бака-сафта)

- Сира заједница - јеврејска општина (кехила)

- Народ јеврејски - ам јехуди, земља Израел - Ерец Израел

ЈЕВРЕЈСТВО

(тему обрадити кроз причу о симболима у кући и око нас)

- Давидова звезда - Маген Давид

- Менора - седмобраки свећњак

- Ханукија - деветобраки свећњак

- Кипу - капица

ЈЕВРЕЈСТВО

(тему обрадити кроз причу о доброти душе)

- Кибуд Ав Ем - поштовање родитеља

- Салом баит - хармонија у кући

- Помоћ ближњем

- Брига о старима и болеснима

- Цедака - помоћ сиромашнима

ЈЕВРЕЈСТВО

(тему обрадити кроз причу о раду и одмору)

- Настанак света од Творца до данашњег дана

- Појам учења - рада, резултата, успеха и награде

- Дан одмора - Схабат

ЈЕВРЕЈСТВО

(тему обрадити кроз причу о синагоги)

- Беит ха кнесет - кућа учења / дом окупљања

- Сидур - молитвеник

- Сефер Тора - Свици петокњизја

- Мезуза

- Талит - молитвени сал

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Садржаје програма треба реализовати кроз форму разговора између ученика и вероучитеља. Вероучитељ свој начин излагања треба да прилагоди узрасту ученика.

Часове организовати као часове обраде садржаја, часове утврђивања, часове примене стеченог знања и часове систематизације. Ради бољег усвајања садржаја пожељно је примењивање принципа очигледности.